



## احکام کرونا (۱)

### شرکت در تجمعات با احتمال مبتلا شدن به کرونا

سوال ۱: حکم رفت و آمد خانوادگی و نیز حضور در مراسمات که در آن احتمال مبتلا شدن به کرونا وجود دارد، چیست؟

جواب: از وارد شدن به محلی که احتمال عقلائی مبتلا شدن وجود دارد، اجتناب شود مگر اینکه با رعایت نکات بهداشتی، این احتمال منتفی و یا غیر قابل توجه باشد.

### ارتباط شخص مبتلا به بیماری با دیگران

سوال ۲: اگر شخصی به این بیماری مبتلا شده یا برخی از علائم مشکوک به کرونا را دارد، آیا جایز است با کسانی که از وضعیت او اطلاع ندارند رفت و آمد نماید؟

جواب: اگر احتمال عقلائی بدهد که موجب سرایت به دیگران گردد، باید از این کار اجتناب کند.

### تغییر نذر به جهت ویروس کرونا

سوال ۳: با توجه به شیوع بیماری کرونا و جلوگیری از تجمعات، اگر کسی در ایام ماه محرم در هیئات و تکایا، غذا نذر کرده باشد، آیا تغییر این نذر امکان پذیر است؟

جواب: اگر صیغه نذر را به نحو صحیح بر زبان جاری نکرده است تغییر آن مانع ندارد.

### عمل نکردن به نذر به جهت کرونا

سوال ۴: فردی برای دهه محرم سیصد پرس غذا نذر کرده و صیغه نذر را هم خوانده است، ولی با توجه به شرایط فعلی کرونا قصد دارد نذری ندهد، آیا تکلیفی بر عهده دارد؟

جواب: تا زمانی که امکان عمل به نذر با رعایت قوانین مربوطه و تو صیه های بهداشتی، وجود داشته باشد، نمی تواند عمل به نذر را ترک کرده و یا آن را تغییر دهد.

### تغییر کیفیت ادای نذر

سوال ۵: در شرایط فعلی کرونا آیا می توان به جای نذر هر ساله در ایام محرم، پول آن را محاسبه و به موسسات خیریه اهدا کرد؟

جواب: اگر صیغه نذر را به نحو صحیح بر زبان جاری نکرده است، تغییر آن مانع ندارد.

### اطعام در ایام کرونا

سوال ۶: با توجه به شرایط کرونایی و لزوم رعایت شیوه نامه های بهداشتی، عده ای تصمیم دارند تا گوشت گوسفندی را که هر سال در ایام عاشورا به همراه غذا طبخ می شد، به صورت گوشت خام به دست عزاداران برسانند، آیا این امکان از لحاظ شرعی وجود دارد؟

جواب: انجام این کار با رعایت قوانین مربوطه و توصیه های بهداشتی اشکال ندارد.<sup>۱</sup>

## احکام کرونا (۲)

### «دستورات ستاد کرونا»

سوال ۱: آیا تبعیت از دستورات ستاد ملی مقابله با کرونا واجب شرعی است؟

پاسخ: به طور کلی رعایت مقرراتی که توسط مسئولان مربوطه، در این زمینه ابلاغ می شود، لازم است.

### «کادر درمان»

سوال ۲: در بخش بیماران کرونایی هستیم که به مدت ۱۲ ساعت به شیفت می رویم در طول ۱۲

ساعت به هیچ وجه نمی توانم لباس و دستکش و کفش و شیلد خودم رو بیرون بیاورم حتی برای

دستشویی و خواب. تکلیف نماز و وضوی من چیست؟

پاسخ: در صورت عدم امکان خواندن نماز با رعایت تمام شرایط، هر مقدار که می تواند مراعات کند و نماز بخواند و در

مورد وضو، اگر امکان وضو و تیمم وجود ندارد، بنا بر احتیاط باید نماز را در وقت بدون وضو و تیمم بخواند و سپس با

وضو یا تیمم قضا کند.

### «نذر»

---

<sup>۱</sup> Leader.ir.

سوال ۳: وضعیت نذر و مانند آن ( زیارت، برگزاری مجالس، خرجی دادن و...) در دوره محدودیت های کرونایی چگونه است؟

پاسخ: الف: اگر زمان معین ندارد بعداً انجام شود.

ب: اگر زمان معین دارد و الان مقدور نیست (هر چند به مقدار حداقلی) ساقط است. (غیر از نماز و روزه).

ج: اگر مورد نذر نماز باشد و زمان معین داشته، بنا بر احتیاط قضا دارد.

د: روزه معین باید بعداً قضا شود.

سوال ۴: با توجه به شیوع بیماری کرونا و جلوگیری از تجمعات، اگر کسی در ایام ماه محرم در هیئات و تکایا غذا نذر کرده باشد، آیا تغییر این نذر امکان پذیر است؟

پاسخ: اگر صیغه نذر را به نحو صحیح بر زبان جاری نکرده است تغییر آن مانع ندارد.

### «نماز»

سوال ۵: بیماران کرونایی چگونه باید نماز بخوانند؟

پاسخ: از این جهت فرقی بین این بیماری با بیماری های دیگر وجود ندارد.

### «روزه»

سؤال ۶: در شرایط کنونی که بیماری کرونا شیوع پیدا کرده است، روزه گرفتن در ماه رمضان چه حکمی دارد؟

پاسخ: روزه به عنوان یک تکلیف الهی در حقیقت نعمت خاص خداوند بر بندگان است و از پایه های تکامل و اعتلاء روحی انسان به شمار می رود و بر امت های پیشین نیز واجب بوده است.

از آثار روزه پدید آمدن حالت معنوی و صفای باطن، تقوای فردی و اجتماعی، تقویت اراده و روحیه مقاومت در برابر سختی هاست و نقش آن در سلامت جسم انسان نیز روشن است و خداوند اجر عظیمی برای روزه داران قرار داده است. روزه از ضروریات دین و ارکان شریعت اسلام است و ترک روزه ماه مبارک رمضان جایز نیست مگر آنکه فرد، گمان عقلایی پیدا کند که روزه گرفتن موجب:

۱. ایجاد بیماری

۲. تشدید بیماری

۳. افزایش زمان بیماری و تأخیر در سلامتی

در این موارد روزه ساقط ولی قضای آن لازم است؛ بدیهی است در صورتی که این اطمینان از گفته پزشک متخصص و متدین نیز به دست آید، کفایت می کند.

بنابراین اگر فردی نسبت به امور یاد شده خوف و نگرانی داشته و این خوف منشأ عقلایی داشته باشد، روزه ساقط ولی قضای آن لازم است.

سوال ۷: روزه ماه مبارک رمضان با وضعیت کرونایی آن هم با لباس ها و تجهیزات مخصوص پزشکان و پرستاران و ... بسیار دشوار است آیا با این شرایط روزه ساقط می شود؟

پاسخ: این گونه افراد که در شرایط خاص امکان جابجایی فعالیت یا انتقال آن به شب برایشان مقدور نیست، باید روزه بگیرند و هر وقت ادامه روزه سختی فوق العاده داشت، می توانند افطار کنند و بعداً قضای آن را بجا بیاورند.

### «خمس و زکات»

سوال ۸: آیا می توان خمس و زکات را برای بیماران کرونایی هزینه کرد؟

پاسخ: خمس: ارجاع به وجوهات

زکات: در موارد مورد نیاز که نفع آن عمومی است، می توان هزینه کرد.

### «حج واجب»

سوال ۹: آیا حج واجب در دوران کرونا ساقط می شود؟

پاسخ: مجرد آنچه ذکر شده باعث سقوط وجوب حج نمی شود و تا وقتی از طرف نهادهای مسئول منعی اعلام نشده، باید فریضه حج انجام شود.

### «دریافت کمک اضافه»

سوال ۱۰: گرفتن کمک ها و بسته های بهداشتی اضافه چه حکمی دارد؟

پاسخ: تابع قوانین و مقررات مربوطه است.

### «سقط جنین»

سوال ۱۱: آیا سقط جنین در مادر مبتلا به بیماری کرونا جایز است؟

پاسخ: سقط جنین شرعا حرام است و مجرد ابتلاء مادر به این بیماری مجوز سقط جنین نیست، برای تفصیلات بیشتر به کتاب اجوبه الاستفتاءات سؤال ۱۲۶۱ تا ۱۲۷۱ مراجعه نمایید.

ملاحظه: کتاب اجوبه الاستفتاءات در کتابخانه پایگاه موجود می باشد.

### «اجاره»

سوال ۱۲: آیا متولی شرعی موقوفه می تواند مثلا دو ماه اجاره املاک موقوفه را به دلیل شرایط ویژه

ای (مثل ایام ویروس کرونایی) به مستاجرین ببخشد؟

پاسخ: متولی شرعی موقوفه باید بر اساس مصلحت موقوفه و موقوف علیهم عمل کند، لذا نمی تواند مستأجر را از پرداخت اجاره معاف کند یا اجاره را تخفیف و تقلیل دهد، اما متولی می تواند - در صورت لزوم - دریافت اجاره را برای مدتی به تأخیر بیندازد یا تقسیط کند، اما اگر بهره برداری از ملک موقوفه به دلیل عذر عامی برای مدتی ممنوع باشد، پرداخت اجاره مدت مذکور بر مستأجر واجب نیست.

**سوال ۱۳: سوالات مرتبط با قرارداد اجاره با توجه به شرایط کنونی (کرونا) به دو دسته تقسیم می شود:**

الف: موارد عمومی داخل کشور (که به احتمال زیاد دولت و مسئولین مربوطه به صورت ویژه برای آن تصمیم گیری خواهند نمود، مانند حقوق کارمندان، مدارس غیر انتفاعی، سرویس مدارس، مشاغل دولتی و...)

ب: موارد شخصی و فردی و خارج کشور

پاسخ الف: این گونه امور - که نیاز به بررسی مسئولان اجرایی دارد - باید بر اساس قوانین مربوطه (موجود و یا مصوب در آینده) پیگیری و اقدام شود.

پاسخ ب: اگر انجام موضوع قرارداد اجاره برای مدتی به دلیل منع قانونی - غیر مستند به طرفین - یا مانع غیراختیاری و فراگیر، غیر ممکن باشد، پرداخت اجاره مدت مذکور الزامی نیست و در صورتی که اجاره قبلاً پرداخت شده باشد، مستأجر می تواند مطالبه کند.

و در این فرض (موارد شخصی و فردی و خارج کشور) چنانچه مورد اجاره مثل مغازه و یا دکه باشد، این مقدار ضمیمه شود؛

البته اگر در این مدت استفاده ای غیر از استفاده متعلق اجاره شده است، نسبت به اجرت آن مصالحه کنند.

سوال ۱۴: با توجه به مصوبه اخیر ستاد مبارزه با کرونا که برای افزایش اجاره بها سقف تعیین کرده اند، بعضی از موجران به این سقف راضی نیستند و مستاجران هم حاضر به پرداخت اجاره بیشتر نیستند حال حکم مساله چیست؟

پاسخ: یک وقت سؤال از حکم موجر و مستأجر نسبت به تمدید اجاره است: اگر حکومت اسلامی با ملاحظه مصالح عمومی کشور مقرراتی را اعلام کرد، همه باید عمل کنند.

یک وقت سؤال نسبت به حکم نماز و روزه و غسل است بدون تمدید اجاره که با توجه به این که در مورد سؤال حکم حکومتی است باید گفت: اگر می توانید، مصالحه نمایید و در صورتی که چاره ای ندارید، نماز و روزه صحیح است.

#### «الکل»

سوال ۱۵: با توجه به استفاده از الکل جهت ضد عفونی و پیشگیری از کرونا، آیا نماز خواندن با لباس و بدن آغشته به آن صحیح است؟

پاسخ: الکل هایی که نمی دانید از اقسام مشروبات مست کننده است، پاک محسوب می شود و استفاده از مایعاتی که با آن مخلوط شده است و نماز خواندن با لباس و بدن آغشته به آن اشکال ندارد، اما اگر بدانید از مشروبات مست کننده محسوب می شود، بنا بر احتیاط واجب نجس است.

#### «تجهیز میت»

سوال ۱۵: غسل و کفن بیماران کرونایی با توجه به امکان شیوع بیماری چه حکمی دارد؟

پاسخ: مجرد ابتلای به این بیماری، موجب سقوط احکام واجب مربوط به میت نمی شود؛ بنابراین با مراعات کامل نکات بهداشتی و استفاده از تجهیزات ایمنی - هر چند با صرف هزینه - باید حداقل واجب در مورد غسل، حنوط، کفن، نماز میت و دفن انجام گیرد.



در صورت عدم امکان غسل ترتیبی، باید به صورت ارتماسی غسل داده شود و در صورت عدم امکان غسل، با دست میت، میت را به ترتیب، بدل از غسل با آب و سدر، غسل با آب و کافور و غسل با آب خالص، تیمم داده و حنوط کنند و - هر چند از روی لباس - کفن کرده و دفن نمایند.

در مواردی که تیمم با دست میت ممکن نیست، با دست تیمم دهنده، میت را تیمم دهند.

سوال ۱۶: عده ای از طلاب و مومنین برای تیمم و حنوط امواتی که بر اثر ویروس کرونا از دنیا می روند در بیمارستان ها مستقر شده اند. با توجه به خطر انتقال ویروس، آیا تیمم دادن با دستکش صحیح است؟

پاسخ: با عدم امکان تیمم بدون دستکش، تیمم با آن منعی ندارد.

سوال ۱۷: با توجه به کمبود خانم برای تجهیز اموات کرونایی مونث، آیا تیمم دادن ایشان توسط مرد در حالت ضرورت با دستکش، صحیح است یا تکلیف از ایشان ساقط است؟

پاسخ: با نبود همجنس، غسل و تیمم ساقط است هر چند در فرض سؤال.

سؤال ۱۸: با توجه به اینکه همجنس بودن به عنوان یکی از شرائط غسل دهنده میت، شمرده شده است، نسبت به غسل دادن افرادی که بر اثر بیماری کرونا از دنیا رفته اند و احیاناً همجنس حاضر نباشد، چگونه باید عمل کرد؟

پاسخ:

۱: غسل میّت بر هر فردی که توان انجام آن را داشته باشد، واجب است و مجرد عدم دسترسی موقت به کسی که میّت را غسل دهد، مجوّز ترک این واجب الهی نیست.

۲: غسل میّت باید توسط همجنس انجام شود، اما همسر میّت - حتی با وجود همجنس - می تواند میّت را غسل دهد.

۳: در صورتی که غسل توسط همجنس یا همسر ممکن نباشد، محارم می توانند میّت را غسل دهند، اما در صورت امکان غسل توسط همجنس یا همسر انجام شود، بنابر احتیاط واجب غسل توسط محارم صحیح نیست.

۴: در صورتی که غسل توسط هیچ یک از همجنس، همسر یا محرم، ممکن نباشد (حتی با صبر کردن و یا انتقال میّت به مکان دیگر)، غسل ساقط است.

سوال ۱۹: در کشورهای اروپایی بخصوص کشور نروژ زمانی که فردی به علت بیماری کرونا از دنیا می رود دفاتر اموات بر اساس قوانین قرنطینه بیماران در موارد خاص، جنازه را در محفظه خاصی قرار می دهند که امکان غسل و کفن برای امواتی که مسلمان هستند وجود ندارد. آیا می توان بدون غسل و کفن اموات را خاک سپاری کرد؟

پاسخ: اگر به هیچ وجه امکان دسترسی به جسد برای انجام امور واجب وجود ندارد، به همان صورت بر میت نماز خوانده و دفن شود و اگر امکان خواندن نماز قبل از دفن وجود ندارد بعد از دفن بر قبر او نماز خوانده شود.

«محرم»

سوال ۲۰: اقامه عزای محرم در ایام کرونا چگونه است؟

پاسخ: برگزاری و شرکت در این مجالس با رعایت مقررات مربوطه و توصیه های بهداشتی، مانعی ندارد و ملاک در اینگونه امور قوانین و مقررات و مصوبات ستاد کرونا می باشد.